

СТ А Н О В И Щ Е

От: проф. д-р Богомил Борисов Манов от УНСС гр. София, хабилитиран по научна специалност “Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка”

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по професионално направление 3.8 “Икономика”, научна специалност “Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка” (финанси на социалното осигуряване) в УНСС.

Автор на дисертационния труд: **Теодора Петрова Христова** – докторант редовна форма на обучение в катедра „Финанси“ при УНСС.

Тема на дисертационния труд: **„Финансиране на здравното осигуряване в България – проблеми, тенденции и насоки за усъвършенстване“**

Конкурсът е обявен на основание чл. 9 от ЗРАСРБ, чл. 30, ал. 3, чл. 31 от ППЗРАСРБ и чл. 99, ал. 2 от Правилника за учебната дейност на УНСС, Заповед № 343/16.02.2021 г. на Ректора на УНСС, решение на КС на катедра ”Финанси” (Протокол № КС-06/01.02.2021 г.) и решение на ФС на Финансово-счетоводен факултет (Протокол № ФС – 28.01.2021 г.) при УНСС.

Участвам в състава на научното жури по конкурса, съгласно Заповед № 351/17.02.2021 г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра ”Финанси” на УНСС по научна специалност “Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка”, съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 1056/30.03.2018 г. Обучението е осъществено в редовна форма и е за срок от три години, считано от 12.03.2018 до 12.03. 2021 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд се състои от 277 страници, в т.ч. въведение, три глави, заключение, библиография, списъци на използвани съкращения, 15 графики и 18 таблици, както и приложения.

Дисертационният труд е разработен на актуална и практически значима тема. Актуалността произтича от факта, че се изследват нерешени проблеми, породени от недостатъчно адекватния модел за финансиране на здравеопазването у нас. Тези проблеми генерират палитра от отрицателни последствия не само за отделния индивид, но и за обществото като цяло. Всичко това безспорно поражда осезаема необходимост от тяхното открояване, изследване, анализ и обосноваване на предложения за решаването им.

Срещал съм дисертации посветени на проблеми в здравеопазването, но не и с такъв конкретен предмет на изследване. Докторантът също посочва не малко автори, които работят по сходни въпроси, както и достиженията на теорията в тази специфична област. Някои от тези достижения той използва при разработването на дисертационния си труд.

Всичко това ми дава основание да приема, че настоящата разработка е не само актуална и необходима, но и притежава добавъчна научна стойност, което я прави и практически значима.

Основната цел, която авторката си поставя е „да се предложат комплекс от насоки за усъвършенстване на модела на финансиране на здравното осигуряване, които да допринесат за подобряване на финансовата ефективност и устойчивост на функциониране на системата в краткосрочен прогнозен хоризонт до 2025 година”. Във връзка с реализацията на целта тя формулира и решава осем основни задачи.

Основната теза на разработката е „че финансирането на здравното осигуряване в страната е възможно да се реновира чрез комплекс от мерки, засягащи финансовите отношения между осигурителен фонд, осигурени лица, осигурител, застрахователни дружества и доставчици на здравни услуги и продукти“. Изследването на тази проблематика е довело до обособяването на шест отделни, но свързани една с друга изследователски хипотези.

При разработването на дисертацията си Теодора Христова е използвала 193 източника (включително книги, статии, информация от статистики, публикации, доклади и достъпни в интернет източници). От тях 80 са на български език и 113 са на английски и немски език. Приложенията са представени в 44 страници.

Авторката е цитирала коректно използваните източници на информация при написване на дисертацията. Не установих плагиатство. Напротив, установих защита чрез убедителна аргументация на авторска позиция по отделните проблеми, предмет на настоящата дисертация.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Постигнати са следните основни научни и научно-приложни резултати:

а) извършен е задълбочен анализ на основните модели за финансиране на здравното осигуряване в ЕС;

б) изведени и сравнително успешно са аргументирани недостатъците на финансирането на здравно осигурителната система у нас;

в) детайлно са представени и систематизирани различните модели в здравното осигуряване.

При разработването на дисертацията са използвани традиционни за този тип разработки методи, каквито са: анализа и синтеза, индукцията и дедукцията, сравнителния метод и аналогията.

Формулираните задачи са изпълнени успешно, което дава основание да направим извода, че е постигната целта на дисертациония труд.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Такива са:

а) аргументираното предложение за избор на теоретичен модел за оценка на ефективността на функциониращите здравноосигурителни модели в ЕС, като страните са класирани според реализираните резултати за период от 2010-2020г.;

б) обособяването на три теоретични сценарии за симулация на насоки за усъвършенстване на здравната система;

в) обосноваването на най-надежден сценарии за финансова устойчивост на финансовия модел на здравно осигуряване в краткосрочен програмен период.

Настоящият труд може да послужи за основа на бъдещи изследвания в областта на управлението на здравното осигуряване и по-конкретно на здравноосигурителните фондове във втория и третия стълб на здравното осигуряване.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Авторката е представила списък с публикациите, свързани с дисертационния труд. Той е съставен от 4 публикации - доклади на научни конференции – три с международно и една с национално участие.

Всички публикации имат пряко отношение с темата на дисертационния труд. Те са и свидетелство за разпространени и направени публично достойни някои от резултатите, посочени като приноси в настоящата разработка.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат от докторантката Теодора Петрова Христова отразява в голяма степен основните и най-съществените моменти от дисертационния труд. В това му качество, той представлява едно добро резюме за бързо запознаване с основните моменти и постижения в работата на докторанта.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

В бъдещата си работа е необходимо докторанта да засили в по-голяма степен дискусията с авторите, работещи по въпросите на здравното осигуряване.

Препоръчвам дисертацията да придобие по-голяма публичност, което би могло да стане с написването на студия или монография по проблемите предмет на настоящата дисертация.

8. Заключение

Посочените констатации, направения анализ и оценката на научната и научно приложната дейност, ми дават пълно основание и убеденост да предложа **докторантката Теодора Петрова Христова за присъждането на ОНС „доктор“** по професионално направление 3.8 “Икономика”, научна специалност “Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка” .

Гр. София
05.03.2021 г.

Изготвил становището:
/проф. д-р Богомил Манов/